Η ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

ΕΜΠΕΡΙΣΤΑΤΩΜΕΝΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΖΟΛΩΤΑ

Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸ Βον καὶ τελευταῖον μέρος τῆς ἐκθέσεως τοῦ Διοικητοῦ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος κ. Ξ. Ζολώτα πρὸς τοὺς Μετόχους:

Αἱ ἄδηλοι συναλλαγαὶ

Τὸ σύνολον τῶν ἐξ ἀδήλων πόρων εἰσπράξεων ηὐξήθη κατὰ τὸ 1961 κατὰ 46 ἑκατ. δολλ. περίπου ἢ 17 ο/ο καὶ ἀνῆλθεν εἰς 320 σχεδὸν ἑκατ. δολλ. ἔναντι 273 ἑκατ. δολλ. τὸ 1960. Αἱ μεγαλύτεραι αὐξήσεις ἐση μειώθησαν εἰς τὰ ἔσοδα ἐκ μεταφορῶν, κυρίως εἰς τὰ ἐμβάσματα τῶν ἐφοπλιστῶν ὡς καὶ εἰς τὸ ταξιδιωτικὸν συνάλλαγμα. Ἡ αὔξησις τῶν συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων ἐκ τῶν δύο τούτων πηγῶν εἶναι ἰδιαιτέρας σημασίας, διότι ἀντανακλᾶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ ὑπὸ συνθήκας ἐντόνου διεθνοῦς ἀνταγωνισμοῦ. Αὔξησιν ἐπίσης ἐσημείωσαν, καίτοι μὲ αἰσθητῶς βραδύτερον ρυθμὸν καὶ αἱ εἰσπράξεις ἐκ μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων.

Παραλλήλως αἱ ἄδηλοι πληρωμαὶ ηὐξήθησαν κατὰ 10 ἑκατ. δολλ. ἢ 16 ο/ο, ἤτοι ἀπὸ 65,5 ἑκατ. δολλ. τὸ 1960 εἰς 75,5 ἑκατ. δολλ. τὸ 1961, κυρίως λόγῳ ηὐξημένων συναλλαγματικῶν δαπανῶν δι' ἐξυπηρέτησιν ξένων ἐπενδύσεων ἐν Ἑλλάδι, διὰ μετάφορᾶς καὶ δι' ἀμοιβὰς ἀλλοδαποῦ προσωπικοῦ, ἀσφάλιστρα, κ.λ.π.

Ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἐξελίξεων τούτων τὸ καθαρὸν πλεόνασμα ἐξ ἀδήλων συναλλαγῶν ηὐξήθη ἀπὸ 208 ἑκατ. δολλαρίων τὸ 1960 εἰς 244 ἑκατ. δολλάρια τὸ 1961 καὶ ὑπερέβη κατὰ 10 ἑκατ. δολλ. περίπου τὸ σύνολον τῶν συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων ἀπὸ ἐξαγωγάς.

Συναλλαγματικὰ διαθέσιμα

Ἡ καθαρὰ εἰσροὴ κεφαλαίων ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1961 εἰς 72,2 ἑκατ. δολλ. ἔναντι 52.7 ἑκατ. δολλ. κατὰ τὸ 1960. Ἡ αὔξησις κατανέμεται ἐξ ἴσου περίπου μεταξὺ ἰδιωτικῶν καὶ κρατικῶν κεφαλαίων. Ἡ ηὐξημένη εἰσροὴ τῶν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων ὀφείλεται κυρίως εἰς αὔξησιν τῶν καταθέσεων δυνάμει τοῦ Ν. Δ. 2687 ὡς καὶ τῆς εἰσαγωγῆς κεφαλαίων ἰδιωτῶν ἢ ἐπιχειρήσεων ἄνευ δικαιώματος ἐπανεξαγωγῆς. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν κεφαλαίων τούτων ὅμως δὲν τοποθετεῖται εἰς παραγωγικὰς δραστηριότητας, ἀλλὰ στρέφεται κατὰ κύριον λόγον πρὸς ἐπενδύσεις εἰς οἰκοδομάς. Ἡ εἰσροὴ μακροπροθέσμων δανειακῶν καὶ ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων βάσει τοῦ Ν. Δ. 2687 μικρὰν μόνον αὔξησιν παρουσίασε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα. Ἐξ ἄλλου ἡ εἰσροὴ κρατικῶν καὶ τραπεζικῶν κεφαλαίων κατὰ τὸ 1961 ἦτο ὑπερδιπλασία ἐκείνης ἑκάστου τῶν δύο προηγουμένων ἐτῶν. Ἡ αὔξησις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν εἰσπραξιν τῶν δύο τελευταίων δόσεων τοῦ γερμανικοῦ κρατικοῦ δανείου ἐντὸς τοῦ 1961 ὡς καὶ εἰς τὴν χρησιμοποίησιν ηὐξημένων πιστώσεων διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργοστασίου Ἀζώτου.

Τὸ ὕψος τῆς χρησιμοποιηθείσης ἀμερικανικῆς βοηθείας κατὰ τὸ 1961 ἀνῆλθεν εἰς 37,6 ἑκατ. δολλ. ἔναντι 42,6 ἑκατ. δολλ. τὸ 1960. Ἡ μείωσις αὐτὴ ἀντανακλᾶ μικροτέραν ἀπορρόφησιν ὅλων σχεδὸν τῶν κατηγοριῶν βοηθείας.

Αἱ πάσης φύσεως ἰδιωτικαὶ καταθέσεις εἰς τὰς τραπέζας καὶ τοὺς λοιποὺς πιστωτικοὺς ὀργανισμοὺς ἀνῆλθον εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1961 εἰς 19.728 ἑκατ. δραχ., ἤτοι ηὐξήθησαν ἐντὸς αὐτοῦ κατὰ 3 906 ἑκατ. δραχ. ἢ 18,6 ο/ο, ἔναντι ἀντιστοίχως αὐξήσεων κατὰ 3.005 ἑκατ. ἢ 22,1 ο/ο καὶ 3.590 ἑκατ. ἢ 35,8 ο/ο ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1960 καὶ 1959.

Αὔξησιν παρουσίασαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὅλαι γενικῶς αἱ κατηγορίαι καταθέσεων. Ταχύτερα ὑπῆρξεν ἡ ἄνοδος τῶν ἀποταμιευτικῆς φύσεως καταθέσεων — ἤτοι καταθέσεων ταμιευτηρίου καὶ προθεσμίας. Ἡ συμβολὴ τῶν καταθέσεων τῆς κατηγορίας αὐτῆς εἰς τὴν συνολικὴν αὔξησιν τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἀντιστοιχεῖ εἰς 77 ο/ο κατὰ τὸ 1961 ἔναντι 72ο/ο κατὰ τὸ 1960. Εἰδικώτερον αἱ καταθέσεις ταμιευτηρίου (περιλαμβανομένων καὶ τῶν καθιερωθεισῶν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου καταθέσεων ταμιευτηρίου ὑπὸ προειδοποίησιν) ηὐξήθησαν κατὰ 2.035 ἑκατ. δραχ. ἢ 18,8 ο/ο (ἔναντι αὐξήσεως αὐτῶν κατὰ 2292 ἑκατ. ἢ 26,8 ο/ο ἐντὸς τοῦ 1960), αἱ δὲ καταθέσεις προθεσμίας κατὰ 342 ἑκατ. δραχ. ἢ 30,3 ο/ο (ἔναντι μειώσεως αὐτῶν κατὰ 136 ἑκατ. ἐντὸς τοῦ 1960).

Ἡ τραπεζικὴ χρηματοδότησις

Ἡ συνολικὴ πιστοδότησις τῆς οἰκονομίας ὑπὸ τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν εἰδικῶν πιστωτικῶν ὀργανισμῶν ἀνήρχετο εἰς τὸ τέλος τοῦ 1961 εἰς 32.387 ἑκατ. δραχ., ἤτοι ἐσημείωσεν αὔξησιν ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου κατὰ 3.692 ἑκατ. δραχ. ἢ 12,9 ο/ο ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων κατὰ 4.230 ἑκατ. ἢ 17,3 ο/ο καὶ 2.504 ἑκατ. ἢ 11,4 ο/ο ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1960 καὶ 1959. Τὸ ἥμισυ περίπου τῆς αὐξήσεως τούτης ἀφορᾶ εἰς μακροπροθέσμους χορηγήσεις διὰ παγίας ἐγκαταστάσεις. Ἐξ ἄλλου, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1960 καὶ 1961 τὸ μέσον ἐπίπεδον τῆς μὲν συνολικῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως ηὐξήθη κατὰ 4.581 ἑκατ. δραχ. ἢ 17,5 ο/ο, τῆς δὲ χρηματοδοτήσεως διὰ κεφάλαια κινήσεως κατὰ 2.101 ἑκατ. ἢ 12 ο/ο — ἤτοι εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις κατὰ ποσοστὸν ἀνώτερον τῆς ὑπολογιζομένης αὐξήσεως τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ πιστωτικῆς ἐπεκτάσεως καὶ ἀνόδου τῆς παραγωγῆς εἶναι ἔτι μεγαλυτέρα εἰς τὰς λοιπάς, πλὴν τῶν ἀγροτικῶν, δραστηριότητας. Τὸ μέσον ἐπίπεδον τῆς βραχυπροθέσμου χρηματοδοτήσεως, μετ' ἀφαιρεσιν τῶν ἀγροτικῶν χορηγήσεων, ηὐξήθη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1960 καὶ 1961 κατὰ 16,6ο/ο ἐνῶ ἡ αὔξησις τοῦ εἰσοδήματος τῶν λοιπῶν, πλὴν τῆς γεωργίας, κλάδων δὲν ἦτο μεγαλυτέρα τοῦ 9 ο/ο.

Ἰδιαιτέρως ταχεῖα ἦτο ἡ αὔξησις τῶν πιστώσεων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἔναντι αὐξήσεως τῶν πιστώσεων τῶν τραπεζῶν τούτων ἐξ 870 ἑκατ. δραχ. κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1960 καὶ 131 ἑκατ. κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον τοῦ 1959, ἡ ἀντίστοιχος αὔξησις ἐντὸς τοῦ πρώτου ἑξαμήνου τοῦ 1961 ἀνῆλθεν εἰς 14,5 ἑκατ. δραχ. ἢ 11,8 ο/ο. Κατὰ τὸ δεύτερον ἑξάμηνον τοῦ ἔτους ἐσημειώθη ἀντιθέτως ἐπιβράδυνσις τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν πιστώσεων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι αἱ εἰς κεφάλαια ἀνάγκαι τῶν ὑπ' αὐτῶν χρηματοδοτουμένων τομέων τῆς οἰκονομίας εἶναι ἐξ ἐποχικῶν λόγων ηὐξημέναι κατὰ τὴν περίοδον ταύτην.

Τὴν μεγάλην αὔξησιν τῶν πιστώσεων, κυρίως πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ παρελθόντος ἔτους, εἰς ἔκτασιν μὴ δικαιολογουμένην ἐκ τῆς ἀνόδου τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῶν κλάδων τούτων, κατέστησε δυνατὴν ἡ ηὐξημένη ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τοῦ 1961 ρευστότης τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, ἰδίως μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐκτάκτου δεσμεύσεως προσθέτου ποσοστοῦ τῶν διαθεσίμων των κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας. Δέον ἰδιαιτέρως νὰ τονισθῇ ἐν προκειμένῳ ὅτι ἡ λῆξις τῆς ἐποχικῆς δεσμεύσεως δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ὁδηγῇ εἰς τὴν ἄμεσον διοχέτευσιν πρὸς τὴν οἰκονομίαν, ἀνεξαρτήτως τῶν πραγματικῶν αὐτῆς ἀναγκῶν εἰς πιστωτικὰ μέσα, ὁλοκλήρου τοῦ ποσοῦ τῶν ἀποδεσμευομένων διαθεσίμων. Τοῦτο συνεπάγεται πολλάκις κακὴν χρησιμοποιησιν τῶν συγκεντρουμένων εἰς αὐτὰς ἀποταμιεύσεων καὶ δυσχεραίνει τὴν πιστωτικὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς περιόδους ἐντάσεως τῆς παραγωγικῆς αὐτῶν δραστηριότητος. Αἱ τράπεζαι εἶναι ἀπαραίτητον ν' ἀντιληφθοῦν ὅτι ἐποχικῶς κυμαινόμενον ὕψος ρευστῶν διαθεσίμων ἀποτελεῖ βασικὸν παράγοντα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τῆς οἰκονομίας, ἡ δὲ ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἀπώλειαι ἐσόδων ἀναγκαίαν λειτουργικὴν αὐτῶν δαπάνην.

Μακροπρόθεσμοι χορηγήσεις

Ἡ συνολικὴ μακροπρόθεσμος τραπεζικὴ χρηματοδότησις ἀνήρχετο εἰς τὸ τέλος τοῦ 1961 εἰς 10.940 ἑκατ. δρχ., ἤτοι ηὐξήθη ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου κατὰ 1.792 ἑκατ. ἢ 19,6 ο/ο, ἔναντι ἀντιστοίχων αὐξήσεων κατὰ 1.711 ἑκατ. καὶ 1441 ἑκατ. ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1960 καὶ 1959. Αἱ χορηγηθεῖσαι ἐξ ἄλλου, ἐντὸς τοῦ 1961 νέαι μακροπρόθεσμοι πιστώσεις ἀνῆλθον εἰς 2.654 ἑκατ. δραχ., ἤτοι ὑπερεβησαν κατὰ 116 ἑκατ. ἢ 4,6 ο/ο καὶ κατὰ 674 ἑκατ. ἢ 34 ο/ο τὰ χορηγηθέντα ἀντιστοίχως ποσὰ ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1960 καὶ 1959.

Αἱ νέαι μακροπρόθεσμοι πιστώσεις τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν καὶ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. διὰ παγίας βιομηχανικὰς ἐγκαταστάσεις ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1961 εἰς 383 ἑκατ. δραχ., ἤτοι εἰς τὸ αὐτὸ περίπου ποσὸν ὡς καὶ κατὰ τὸ 1960. Αἱ ἐν λόγῳ χορηγήσεις, ἀντιπροσωπεύουσαι ποσοστὸν κατώτερον τοῦ 15 ο/ο τοῦ συνόλου τῶν νέων μακροπροθέσμων τραπεζικῶν πιστώσεων ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀνεπαρκεῖς ἐν συγκρίσει πρὸς ἀπαιτούμενα κεφάλαια διὰ τὸν ἀναγκαῖον ἐκσυγχρονισμὸν καὶ ἐπέκτασιν τῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων.

Μεγαλύτερα ποσά, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη, διετέθησαν κατὰ τὸ 1961 ὑπὸ τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. καὶ τῶν λοιπῶν πιστωτικῶν ἱδρυμάτων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τουριστικῶν ἐπενδύσεων. Τὸ σύνολον τῶν νέων χορηγήσεων τῆς κατηγορίας ταύτης ἀνῆλθον εἰς 210 ἑκατ. δραχ. ἔναντι 165 ἑκατ. κατὰ τὸ 1960.

Τὰ χορηγηθέντα ἐντὸς τοῦ 1961 νέα δάνεια διὰ στεγαστικοὺς σκοποὺς ὑπὸ τῆς Κτηματικῆς Τραπέζης, τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων καὶ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων ἀνῆλθον εἰς 237 ἑκατ. δραχ. ἔναντι 376 ἑκατ. καὶ 315 ἑκατ. ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1960 καὶ 1959 ἀντιστοίχως.

Ἡ μικροτέρα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ 1960, συμβολὴ τῶν διαθεσίμων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν εἰς τὰς μακροπροθέσμους πιστώσεις (496 ἑκατ. κατὰ τὸ 1961 ἔναντι 830 ἑκατ. τοῦ 1960) ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι κατὰ τὸ 1960 διετέθη ποσὸν 400 ἑκατ. δραχ. ἐκ κεφαλαίων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος μέσης καὶ μακρᾶς προθεσμίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, ἐνῶ κατὰ τὸ 1961 τὸ πρόγραμμα τοῦτο ἐκκλύθη κυρίως ἐκ κεφαλαίων τῶν δημοσίων ὀργανισμῶν.

— Ἡ κεφαλαιαγορὰ

Ἡ ἐκδηλωθεῖσα ὑπὸ τῶν μέσων τοῦ 1959 ἔντονος αὐξητικὴ τάσις τῶν τιμῶν τῶν μετοχῶν συνεχίσθη καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ δείκτης τιμῶν τῶν μὲν βιομηχανικῶν μετοχῶν ηὐξήθη κατὰ 44 ο/ο, τῶν δὲ μετοχῶν τῶν τραπεζικῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν ἐπιχειρήσεων κατὰ 47 ο/ο.

Ἐξ ἄλλου, καθ' ὅλον τὸ 1961 ἐκυμάνθησαν εἰς ἐπίπεδα ἀνώτερα τοῦ ἀρτίου αἱ τιμαὶ τῶν ὁμολογιακῶν τίτλων.

— Κατευθύνσεις καὶ προβλήματα πιστωτικῆς πολιτικῆς

Ἐτονίσθη ἐπανειλημμένως εἰς τὸ παρελθὸν ὅτι ἡ πιστωτικὴ πολιτική, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν φορολογικὴν καὶ γενικώτερον τὴν δημοσιονομικὴν πολιτικήν, ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον ὄργανον διὰ τὴν παραγωγικὴν κινητοποίησιν καὶ ἀνάπτυξιν μιᾶς χώρας μὲ τὴν ἰδιοτυπίαν καὶ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ἡ Ἑλλάς. Ἡ συμβολὴ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὴ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς τὴν ἀποκατάστασιν ὁμαλότητος εἰς τὰς πιστωτικὰς συνθήκας, τὴν παγίωσιν τῆς νομισματικῆς σταθερότητος καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς παραγωγῆς. Σημαντικὴ δύναται νὰ εἶναι ἐπίσης ἡ συμβολὴ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων ἀναδιαρθρώσεως καὶ ἐπιταχύνσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἰς τὸ πλαίσιον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Αἱ κύριαι ἐπιδιώξεις τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπῆρξαν ἡ αὔξησις τῆς ἀποταμιεύσεως καὶ ἡ συγκέντρωσις ἑνὸς μεγαλυτέρου ἰμήματος αὐτῆς εἰς τὰς τραπέζας καὶ τὴν ἀγορὰν κεφαλαίου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν καθαρῶς παραγωγικῶν δραστηριοτήτων. Παράλληλον ἐπιδίωξιν ἀποτελεῖ ὁ περιορισμὸς τῆς διαρροῆς τραπεζικῶν πιστώσεων πρὸς καταναλωτικοὺς σκοποὺς καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν χρηματοδότησιν εἰσαγωγῶν μὴ ἀπαραιτήτων εἰδῶν.

Διατυποῦται ἐνίοτε ἡ ἄποψις, ὅτι ὁ πιστωτικὸς ἔλεγχος βάσει τῶν ἀνωτέρω κριτηρίων δὲν εἶναι πάντοτε ἀποτελεσματικός, διότι διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως ἰδίων διαθεσίμων διὰ πιστωτικῶν μέσων δημιουργοῦνται δυνατότητες διαρροῆς τραπεζικῶν χορηγήσεων πρὸς μὴ ἐπιθυμητὰς κατευθύνσεις.

Μολονότι τοιοῦτου εἴδους διαρροαὶ εἶναι μέχρις ὡρισμένου βαθμοῦ πράγματι ἀναπότρεπτοι, εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ ἀσκηθεῖσα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πιστωτικὴ πολιτικὴ συνέβαλεν εἰς τὴν συγκράτησιν τῆς αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως καὶ τῶν εἰσαγωγῶν καὶ προηγαγε τὴν ἐθνικὴν παραγωγήν. Ἐφ' ὅσον δὲ ἐπιδιώκεται ἡ μεγιστη δυνατὴ ἐπέκτασις τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐπιτακτικῶς ἀναγκαία ἡ συνέχισις τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς προσαρμοζομένης εἰς τοὺς νέους προσανατολισμοὺς τῆς οἰκονομικῆς προσπαθείας.

Παραμένει ἑπομένως ὡς βασικὴ ἐπιδίωξις ἡ ταχυτέρα δυνατὴ αὔξησις τῆς συνολικῆς ἀποταμιεύσεως καὶ ἡ συγκέντρωσις συνεχῶς αὐξανομένου ἰμήματος αὐτῆς, εἰς ἐλεγχομένους ἀγωγούς, δηλαδὴ κυρίως εἰς τὰς τραπέζας καὶ τὴν ἀγορὰν κεφαλαίου.

Ἡ ἔκτασις καὶ ἡ μορφὴ τοῦ τραπεζικοῦ δανεισμοῦ ἐπιδεικνύται νὰ προσαρμόζωνται πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸ μέγεθος τῆς καταβαλλομένης παραγωγικῆς προσπαθείας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν εἰς κεφάλαια συμμετοχὴν τῶν ἰδίων τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐσημειώθη τάσις ὑπερδανεισμοῦ πολλῶν ἐπιχειρήσεων μὲ παράλληλον διαρροὴν πιστώσεων καὶ ὑπέρμετρον ἐπέκτασιν τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων.

Αἱ ἐξελίξεις αὐταὶ δὲν εἶναι ὑγιεῖς καὶ πρέπει ἀποφασιστικῶς νὰ συγκρατηθοῦν καὶ περιορισθοῦν, διότι ὁδηγοῦν εἰς ἀνωμαλίας τόσον διὰ τὴν ἐπιχειρηματικὴν δραστηριότητα ὅσον καὶ διὰ τὰς τραπέζας. Ἰδιαίτερα προσοχὴ πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς κεφαλαιακῆς συγκροτήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων. Αἱ τράπεζαι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιμείνουν ἐπὶ συγκεκριμένων προγραμμάτων πιστωτικῆς ἐξυγιάνσεως τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸν τεχνικὸν ἐκσυγχρονισμὸν καὶ ἐνδεχομένως τὴν ἐπέκτασιν αὐτῶν. Ἡ συστηματικὴ ὀργάνωσις, ἡ ὀρθὴ κεφαλαιακὴ συγκρότησις καὶ ἡ καλὴ διοίκησις τῶν ἐπιχειρήσεων, ὡς καὶ αἱ ὑγιεῖς πρωτοβουλίαι ἀποτελοῦν μεγαλυτέραν ἐγγύησιν διὰ τὰς τραπέζας, παρ' ὅσον αἱ ἐμπράγματοι ἀσφάλειαι.

Διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων καὶ γενικώτερον διὰ τὴν ἀποφυγὴν διαρροῶν πρὸς ἀνεπιθυμήτους κατευθύνσεις ἐνδείκνυται ὁ τραπεζικὸς δανεισμὸς νὰ στηριχθῇ ἐκ νέου ὁλοσέν καὶ περισσότερον ἐπὶ προεξοφλήσεων ἢ χορηγήσεων ἔναντι προεξοφλησίμων συναλλαγματικῶν καὶ γραμματίων βραχείας διαρκείας, προερχομένων ἐξ ἐμπορικῶν συναλλαγῶν. Αἱ λοιπαὶ μορφαὶ χρηματοδοτήσεως πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν βιοτεχνίαν εἶναι ἐπίσης ἀναγκαῖον νὰ συνδέωνται στενώτερον καὶ αὐστηρότερον μὲ τὴν ἐπιχειρηματικὴν δραστηριότητα. Γενικὴν ἀρχὴν πρέπει ν' ἀποτελῇ ἡ ἐνίσχυσις δι' ὅλων τῶν μέσων τῶν ἀναπτυσσομένων ἐπὶ ὑγιῶν βάσεων ἐπιχειρήσεων.

Αἱ ἐξελίξεις τῶν τελευταίων ἐτῶν ἐξασφαλίζουν εἰς τὰς τραπέζας τὴν ἀπαιτουμένην ἄνεσιν διὰ νὰ ἐφαρμόσουν πολιτικὴν ἐξειδικευμένης διαφορικῆς πιστωτικῆς μεταχειρίσεως ἀναλόγως τῆς συμβολῆς ἑκάστης ἐπιχειρήσεως εἰς τὰς βασικὰς ἐπιδιώξεις τῆς ἐθνικῆς οἰκονομικῆς προσπαθείας.

Εἰς τὸ πνεῦμα τοῦτο ἀνταποκρίνεται ἡ προσφάτως ληφθεῖσα ἀπόφασις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν προνομιακὴν μεταχείρισιν τῶν ἐξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων. Διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς καθιεροῦνται χαμηλότερα ἐπιτόκια (7 ο/ο καὶ 5 ο/ο) διὰ τὰς βιομηχανικὰς καὶ βιοτεχνικὰς ἐπιχειρήσεις, αἱ ὁποῖαι, ἐπιτυγχάνουσαι ὡρισμένην ἐξαγωγικὴν ἐπίδοσιν, χαρακτηρίζονται ὡς ἐξαγωγικαί.

— Μακροπρόθεσμος δανεισμὸς

Ὑπὸ τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας καὶ συγκεκριμένως λόγῳ τῆς περιωρισμένης μέχρι τοῦδε ἀναπτύξεως τῆς κεφαλαιαγορᾶς, τῆς ἐπικρατήσης τῆς μικρᾶς ἐπιχειρήσεως εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τῆς συγκεντρώσεως μεγάλου τμήματος τῶν ἀποταμιεύσεων εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας, εἶναι δυνατὴ καὶ ἀναγκαία ἡ ἀνάπτυξις τῆς δραστηριότητος τῶν τραπεζῶν καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς μακροπροθέσμου χρηματοδοτήσεως.

Ἐφ' ὅσον αἱ μακροπρόθεσμοι τοποθετήσεις διατηροῦνται ἐντὸς ὡρισμένων ὁρίων, ὄχι μόνον δὲν περιορίζονται, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐνισχύεται ἡ ἀσφάλεια τῶν τραπεζῶν, δεδομένου ὅτι ἡ προώθησις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀποτελεῖ τὴν βασικὴν προϋπόθεσιν καὶ τὸν κυριώτερον παράγοντα βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τῶν πιστωτικῶν ἱδρυμάτων.

Συμφώνως πρὸς τὰ ἤδη ἰσχύοντα τὸ 15 ο/ο τοῦ συνόλου τῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς τραπέζας καταθέσεων τίθεται κατὰ μέρος πρὸς χρησιμοποίησιν εἰς μακροπρόθεσμα δάνεια, κυρίως διὰ παγίας ἐγκαταστάσεις πρὸς ἐπεκτεινομένας, ἐκσυγχρονιζομένας ἢ νεοϊδρυομένας ἐπιχειρήσεις. Ἐπιτρέπεται ἐπίσης εἰς τὰς τραπέζας νὰ προβαίνουν εἰς ἐπενδύσεις εἰς μετοχὰς νεοϊδρυομένων παραγωγικῶν ἐπιχειρήσεων μέχρι ποσοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὸ 5 ο/ο τῶν καταθέσεών των. Ἐντὸς τῶν ὁρίων τούτων παρέχονται εὐρεῖαι δυνατότητες ἀναπτύξεως ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν πρωτοβουλιῶν καὶ δραστηριοτήτων, αἱ ὁποῖαι ὅμως εἶναι ἀπαραίτητον νὰ συνδυάζωνται κατὰ τὸ μέτρον τοῦ δυνατοῦ μὲ τὴν δραστηριότητα τοῦ ΟΧΟΑ καὶ τοῦ ΟΒΑ.

Ὡς ἐτονίσθη καὶ ἄλλοτε δὲν ὑφίσταται ἐπικάλυψις μεταξὺ τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν καὶ τῶν ἐν λόγῳ ἐξειδικευμένων ὀργανισμῶν, ἀλλ' ἀντιθέτως ἀλληλοσυμπλήρωσις τοῦ ἔργου αὐτῶν.

Ἡ ἀγροτικὴ πίστις

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀγροτικῆς πίστεως εἶναι ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων ὑψίστης σημασίας, λόγῳ δὲ τῆς ἰδιοτυπίας του πρέπει νὰ τύχῃ ἰδιαιτέρας προσοχῆς.

Ἡ χρηματοδότησις τῆς καταβαλλομένης εἰς τὸν ἀγροτικὸν τομέα προσπαθείας ἐνδιαφέρει τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ συνδέεται στενῶς μὲ τὴν βασικὴν ἐπιδίωξιν ἀναδιοργανώσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἀποτελεῖ ἐπίσης βαρύνοντα παράγοντα τῶν νομισματικῶν καὶ πιστωτικῶν ἐξελίξεων διότι τὸ σύνολον τῶν ἀγροτικῶν χορηγήσεων πλησιάζει τὰ 10 δισεκ. δρχ. καὶ ἀντιπροσωπεύει σχεδὸν τὸ ἕν τρίτον τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας.

Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα εἶναι ὑπερμέτρως ἐξηρτημένη ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1961 ἐκ τοῦ συνόλου τῶν χορηγήσεων αὐτῆς 5.600 ἑκατ. δρχ. ἢ 60 ο/ο περίπου προήρχοντο ἐκ κεφαλαίων τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου. Διὰ προσφάτου συμφωνίας μεταξὺ τῶν κυβερνήσεων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐξησφαλίσθη ἡ κεφαλαιοδότησις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης διὰ ποσοῦ 1.827 ἑκατ. δρχ., ἀναληφθησομένου ἰμηματικῶς εἰς διάστημα τεσσάρων ἐτῶν ἐκ παλαιῶν εἰς δρχ. διαθεσίμων τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ κεφαλαιοδότησις αὕτη πρέπει ν' ἀποτελέσῃ ἀφετηρίαν διὰ τὴν προσαρμογὴν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης πρὸς ὑγιεστέρας συνθήκας λειτουργίας. Τοῦτο προϋποθέτει προτίστως τὴν προσέλκυσιν εἰς εὐρεῖαν ἔκτασιν ἰδιωτικῶν καταθέσεων. Πρὸς τοῦτο εἶναι σκόπιμον νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν νὰ καταβάλῃ ηὐξημένον ἐπιτόκιον ἐπὶ τῶν εἰς αὐτὴν καταθέσεων ταμιευτηρίου. Δὲν εἶναι ἄνευ σημασίας ἡ παρατήρησις ὅτι προπολεμικῶς αἱ παρὰ τῇ Ἀγροτικῇ Τραπέζῃ καταθέσεις ἀντεπροσώπευον ποσοστὸν 75 ο/ο τοῦ συνόλου τῶν χορηγήσεών της, ἐνῶ σήμερον ἀνέρχονται εἰς ποσοστὸν μόλις 10 ο/ο.

Εἶναι ἐπίσης δυνατὸν ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ν